

CSIKI LÁSZLÓ

A hídon, '84-ben

*Megálltam minden reggel a hídon.
Mocskosan, meghatóan zajlott alattam a Duna.
Arra folyt, amerről érkeztem, de nem az én földemre,
és hontalanul, honfosztottan álltam a hazámban,
akármelyik hajnali hídon, egyedül.
Ahonnan ő jött, ott még sose jártam,
ismertem mégis hordalékát, felszíni uszadékát,
az ihlető dinnyehéjat, azon egy költő fogának nyomát,
elsüllyedt hajók reményként felbukó roncsait.
Reggelente annyi volt belőle az enyém,
amennyit egyszerre láttam, akár a mindenségből,
az a kurta szakasz, az az Országházzal, a Várral
s az emlékeikkel díszített természet,
vagy annak káprázata csupán, Isten lemetszett gyűrűs ujja.
Nekem talán mégis az örök folyam volt abban az időben,
és naponta elveszített tulajdonom ugyanakkor,
kicsiny kis Európámból amennyi a szemekbe fért.
És valahányszor lehunytam a szemem
a portól, a hamutól, a fáradtságtól, az emlékezéstől,
hatalmasabb semmibe tűnt a világ és vele én, mint a létező.
Néztem mégis az egyetlen Dunát szakadatlan.
Többen sírtak előttem a partján, mint a Babilonnál,
és többen döngölték táncban a porondját,
mint ahány őst magamnak elképzelhetek.
Azt hittem vagy csak gondoltam ott,
annyi vagyok, amennyit a Dunából látni tudhatok:
hatalmas vagyok és talán szennyes is,
helyhez nem köthető, elfolyik az életem.*

*Elég leszek-e én itt magyarnak, magamnak,
vagy föntebből és alább sodor az áradat,
a székektől, sváboktól örökölt természetem,
nem csak a vérem, mintha a Duna volna?
Fösvényen számoltam: boldogabban fullnék-e ide,
mint más vizekbe, ha a királyok útjába esek,
iszapos kincsek, kőszén, rozsdás vasak közé?
Mit találhatok a mélyben? Mi van a vizek,
a dolgok alján, és több-e az,
mint amit magamba szállva kikotorhatok,
rábízik aztán a piszkos árra, papírhajókon?
Jut elég időm ehhez, vagy elúszik az is a hullámokon? –
s utánam másik, újabb bámuló érkezik a hegyekből,
hogyan az is tovatűnjön, és még arcom mását
sem láthatja a vízi tükörben vigaszul
a vidám képek között, mik úgy foszlanak el,
akár a jajkiáltások, az ünnepi hurrák,
a „magyar, oláh, szláv bánat”, a szerelmes szavak
és maguk a szerelmesek a szélben.
Ilyen távoli gondolatok kísértettek reggelente a hídon,
mielőtt a napi robot helyére mentem,
hogyan megkeressem a kenyeremet,
és talán egy apró csónak árát azon felül.
Megettem mára a kenyerem javát,
és nincsen egy sajkám, pedig abban egyedül magamat,
romló testem erejét érezném igazán evezéskor,
a szentelt vizet verve két falapáttal, fohászkodva közben:
fogható tárgyakat adj, Istenem, ne képzeteket! –
és vígan köpködhethetnek a Dunába.*

A hídon, '01-ben

*Letöltöttem internetről a Dunát: meglehetősen.
Tegnap egy ukrán hajóssal söröztem a partján,
szerinte olyan, mint a Volga. Egy angolnak Temze lehet,
a Kalahári sivatagban meg nincsen.
Az Amazonason evező kvékerrel még nem beszéltem.
De elveszik ezek tőlem szavanként a folyómat?
Igaz, én is a Rio Grande del Norte mentén
képzelttem el az életemet, csak mert szép a neve.
Az életemnek és a folyónak is gyönyörű neve volt,
amikor még neveket adtam magamnak.
Én voltam egyszer a Dél Keresztje.
Északi folyót jelent az a messzi tündérkedés, semmi többet –
tudom, mert megtanultam azóta Keleten,
hogymindennek más a neve, csak a káprázatoknak ugyanaz.
Engem is másként hívtak egy ideig, Dél-Keletnek talán.
De voltam hegy, város, patak, és voltam ártatlan i,
közben meg ijedt pali a kihallgatásokon.
Ha Dunának szólítanak akkor, visszaütök.
És mégis, mi lett velem a vallatók nélkül, a kétes nyugalomban,
ha már a Rio Grande is víz csak, sőt határfolyó nekem,
akár az Ipoly, vagy az örvényes szóban forgó Duna?
Olyan szemű emberek isznak belőle, mint az unokáim,
ám azoknak nincs szükségük ruhára, és ha felöltöznek,
csakis fehér zsávolypöltönybe, lakkcipőbe,
tele arannyal a fegyveres kezük, a büszke nyakuk,
a nők pedig meztelenül, ékszer nélkül az igaziak ott is.
Én is csórén engedem ki lemenőimet a folyópartra,
és ők ugyanúgy izzadnak, már-már szófogadóan,
mint az egyetlen földgömb másik felének bennszülöttei.
De olyankor ha megnyalom kezüket, és érzem verejtékük ízét,
sókként, szavanként, az összes igéikkel együtt,
nem a földre, csak rájuk gondolok, és a vizekre.
Gondolataim ijesztgetnek azzal, hogy talán jóslatok.
Ittunk erre egyet az ukránnal vagy az angollal, már nem is tudom.*

Nekik is voltak madárlátta gyerekeik.
 A Volga jobb, mert selymesebb, mondta egyikük.
 A Temzén viszont királyi flotta jár, mondta a másik.
 Harmadiknak pedig csak én voltam jelen.
 Nem mentem ezekkel a hajósokkal semmire, sehová,
 ők pedig itt kedélyesen iszogattak velem,
 mintha nagyobb világot jártak volna be, mint a létező.
 Ezt a várost azért ma még úgy hívják, Budapest.
 Ezt a személynevet adtam meg nekik, ha mégis levelet akarnak írni.
 Vagy: euroweb.hu.csiki. Semmi több.

